

UCHWAŁA NR XV/124/2026
RADY GMINY KOMARÓWKA PODLASKA

z dnia 19 lutego 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2026 – 2028

Na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436), Rada Gminy Komarówka Podlaska uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2026 – 2028, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Komarówka Podlaska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Wiesław Orłowski

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE KOMARÓWKA PODLASKA NA LATA 2026 -2028

I WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2026-2028 opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Program jest strategicznym dokumentem Gminy Komarówka Podlaska mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Silnie oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz, angażując siły i środki społeczne.

Rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka, należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostawało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje, a także podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu, stosując różnorodne formy środowiskowe bez potrzeby odizolowania dziecka od rodziny. Działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny, jej zaangażowaniem, z uwzględnieniem zasady pomocniczości. Zarówno pracownicy instytucji pomocy społecznej (asystent rodziny, pracownik socjalny), jak i członkowie rodziny powinni wkładać wysiłek zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. Zadaniem pracowników jest wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Jednym z rozwiązań jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Rolą asystenta nie jest przejęcie działań za rodzinę, a wyłącznie wspieranie jej w wykonywaniu określonych obowiązków, jak również w podjętych działaniach, wskazanie jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowanie działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzony efekt.

Pozostawienie rodzin niewydolnych wychowawczo bez fachowego wsparcia i specjalistycznej pomocy spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem jest

zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne, jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Wszelkie działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są również ważne ze względów społecznych i ekonomicznych, konieczne z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinie lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania, wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem, poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy, zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku, zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

II. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy. Opracowanie programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne:

1. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025r., poz 49, 1301 z późn. zm.),
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej(tj. Dz. U. z 2025 r., poz 1241, z późn. zm.),
3. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz 1673, z późn.zm.),
4. Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2025 r., poz 1338, z późn. zm.),
5. Ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz 2151, z późn. zm.) ,
6. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023 r., poz 1939),
7. Ustawę z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2024 r., poz 1829),
8. Ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2025 r. poz 619, 1301),

9. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz 483 ze zm.),
10. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy(tj. Dz. U. z 2025 r. poz 897 z późn. zm.) ,
11. Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz 115, z późn. zm.),
12. Ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2025 r. poz 1208 z późn. zm.),
13. Ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2024 r. poz 1512 z późn. zm.),
14. Ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2026, poz 79).

III ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

Zadania gminy	Zadania powiatu
Profilaktyka – wspieranie rodziny	Pieczą zastępczą i instytucjonalną
Asystent rodziny	Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
Placówki wsparcia dziennego	Adopcje
Rodziny wspierające	Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka
Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dzieci i rodzin	Placówki opiekuńczo – wychowawcze
	Usamodzielnienie
	Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator)
	Rodziny pomocnicze

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Koniec współpracy ustaje wówczas gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

IV DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN Z DZIEĆMI KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W KOMARÓWCE PODLASKIEJ

Główną instytucją w Gminie Komarówka Podlaska, która swoją działalność skupia wokół wspomagania rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który obejmuje pomocą rodziny przeżywające różnego rodzaju trudności. Pomoc świadczona jest m. in. w formie pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób objętych pomocą społeczną, tj. pomocą pieniężną oraz niepieniężną na przestrzeni lat 2023-2025. Do pomocy pieniężnej należy przede wszystkim zaliczyć: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, zasiłek z tytułu zdarzenia losowego. Natomiast pomoc niepieniężna to m. in.: praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, zapewnienie posiłku.

Tabela 1. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2023-2025

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców
2023	141	228	4177
2024	126	221	4122
2025	115	202	4070

Źródło: dane GOPS w Komarówce Podlaskiej, opracowanie własne

Ustawa o pomocy społecznej wymienia powody, które obok kryterium dochodowego uzasadniają przyznanie pomocy w postaci różnego rodzaju świadczeń.

Liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej, ze względu na powód jej przyznania, obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 2 Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2023-2025

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2023 rok	2024 rok	2025 rok

Ubóstwo	42	39	37
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	4	5
w tym : wielodzietność	7	4	5
Bezrobocie	30	32	25
Niepełnosprawność	40	43	36
Długotrwała lub ciężka choroba	39	43	40
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem:	28	28	22
w tym rodziny niepełne	8	6	4
w tym rodziny wielodzietne	11	13	6
Przemoc w rodzinie	1	1	3
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	11	7	8
Narkomania	0	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	5	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	1
Zdarzenie losowe	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: dane GOPS w Komarówce Podlaskiej, opracowanie własne

Mieszkańcy gminy Komarówka Podlaska mają możliwość skorzystania z pomocy społecznej w formie dożywiania. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych tą formą wsparcia.

Tabela nr 3. Liczba osób objętych pomocą w formie dożywiania w latach 2023-2025

Rok	Liczba dzieci objętych dożywianiem
2023	71
2024	66
2025	59

Źródło: dane GOPS w Komarówce Podlaskiej, opracowanie własne

W Gminie działa Zespół Interdyscyplinarny, który realizuje zadania określone w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 (został przyjęty Uchwałą Nr XLV/343/2024 Rady Gminy Komarówka Podlaska z dnia 21 marca 2024 roku).

Działania podejmowane przez członków grup diagnostyczno-pomocowych polegają na monitorowaniu środowiska (dzielnicowy, pracownik socjalny), poradnictwie (psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe, rodzinne), kierowaniu do Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub skierowaniu osób stosujących przemoc domową na zajęcia korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne.

Tabela nr 4. Liczba Niebieskich Kart w latach 2023-2025

Rok	Liczba Niebieskich Kart	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2023	11	8	4
2024	13	10	4
2025	9	7	4

Źródło: dane GOPS w Komarówce Podlaskiej, opracowanie własne

Rodziny z terenu gminy Komarówka Podlaska mogą skorzystać także z pomocy jaką są świadczenia rodzinne. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- świadczenie rodzicielskie.

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami jest świadczeniem, które ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka i przyznawany jest na roczny okres zasiłkowy. O przyznaniu zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami decyduje kryterium dochodowe. Rodzinom, w których domownik/dziecko legitymuje się stosownym orzeczeniem o niepełnosprawności przysługują świadczenia pielęgnacyjne. Mają one na celu m. in. częściowe pokrycie wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Tabela nr 5 Wyplacone świadczenia rodzinne i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2023-2025

Rok	Liczba rodzin świadczenia rodzinne +kwota świadczeń	Liczba rodzin świadczenia z funduszu alimentacyjnego + kwota świadczeń
2023	158 - 1282195,40 zł	5 – 42 500,00 zł
2024	133 - 1 305185,33 zł	7 – 65 000,00 zł
2025	120 – 1 322 157,06 zł	7 – 79 140,95 zł

Źródło: dane GOPS w Komarówce Podlaskiej, opracowanie własne

Jak można wywnioskować z powyższej tabeli na przestrzeni lat 2023-2025 nastąpił spadek liczby wypłaconych świadczeń rodzinnych ze 158 w 2023 roku do 120 w 2025 roku. Tendencja mająca wynika z braku weryfikacji kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczeń rodzinnych (które wynosi 674 zł lub 764 w przypadku występowania w rodzinie niepełnosprawności).

Od stycznia 2015 r. gmina Komarówka Podlaska realizuje zadania wynikające z ustawy o Karcie Dużej Rodziny. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. W roku 2023 przyznano uprawnienia 106 nowym rodzinom, w 2024 roku kolejnym 55 rodzinom, a w 2025 roku 82 rodzinom.

W oparciu o ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” rodziny mogą ubiegać się o jednorazowe świadczenie, w wysokości 4000 zł, z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Z wyżej opisanej formy w latach 2023-2025 nie skorzystała żadna rodzina.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od 2008 roku realizuje zadanie z zakresu pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym – stypendia szkolne. Z tej formy skorzystała następująca liczba rodzin: 2023 rok – 52 uczniów (92 896 zł), 2024 rok – 52 uczniów (72 585 zł), 2025 rok – 37 uczniów (54 656,58 zł).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dała gminom możliwość udzielania wsparcia rodzinom dysfunkcyjnym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej zatrudniony jest asystent rodziny, który współpracuje z rodzinami nad poprawą ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych. Praca asystenta z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest procesem długotrwałym i niezwykle złożonym. Dzięki pracy asystenta z rodzinami dysfunkcyjnymi poprawie uległy ich umiejętności opiekuńczo-wychowawcze, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, gospodarowanie posiadanymi środkami oraz relacje w niej panujące.

Tabela nr 6 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba osób w rodzinach, w tym dzieci
2023	8	30 (w tym 18 dzieci)
2024	10	44 (w tym 27 dzieci)
2025	10	39 (w tym 22 dzieci)

Źródło: dane GOPS w Komarówce Podlaskiej, opracowanie własne

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina ponosi odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela nr 7 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz ponoszona odpłatność.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Odpłatność
2023	12	56 759,56 zł
2024	11	117 379,79 zł
2025	11	227 596,54 zł

Źródło: dane GOPS w Komarówce Podlaskiej, opracowanie własne

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje także na realizację wsparcia na rzecz rodzin przez Placówki Wsparcia Dziennego. Placówki takie oferują nieodpłatne zajęcia, zapewniające dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych, przeżywających lub zagrożonych kryzysem, pomoc w organizacji czasu wolnego, pokonywaniu trudności szkolnych, radzeniu sobie

z zaburzeniami zachowania. W celu rozwiązywania ww. problemów wychowawcy pracują nie tylko z dzieckiem, ale też współpracują z rodzicami/opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Na terenie Gminy Komarówka Podlaska funkcjonuje Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza Polskiego Czerwonego Krzyża w Komarówce Podlaskiej. Z usług placówki prowadzonej w formie opiekuńczej może skorzystać 30 dzieci z Gminy Komarówka Podlaska.

V ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru, poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu, z całego posiadanego zasobu informacji, zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie.

Analiza SWOT bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

W przypadku Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Komarówka Podlaska analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nimi stoją. Pozwala oszacować potencjał oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Mocne strony	Słabe strony
• Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych • Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • Działalność profilaktyczna i edukacyjna w ramach Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Funkcjonowanie sieci instytucji wspierających rodzinę: GOPS, Policja, Sąd, oświata, służba zdrowia, kościoł katolicki, świetlice szkolne • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodzin • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty • Zaangażowanie wielu podmiotów w działania na rzecz dzieci i rodziny • Zatrudnianie asystenta rodziny • Dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych • Wsparcie materialne dla dzieci i młodzieży (zasiłki, stypendia, dożywianie) • Funkcjonowanie świetlicy jako placówki wsparcia dziennego	• Utrudniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa (psycholog, psychiatra, mediator) • Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie tworzenia grup samopomocowych • Niechęć Klientów do zmiany swoich postaw i zachowań, niechęć do nawiązywania współpracy z instytucjami niosącymi pomoc rodzinie. • Brak rodzin wspierających, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/nauczyciela • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej • Brak w środowisku animatorów, osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów
Szanse	Zagrożenia

• Możliwość pozyskiwania i racjonalnego wykorzystania środków z różnych źródeł • Stabilizacja sytuacji materialnej rodzin dzięki wsparciu finansowemu, rzeczowemu. • Działalność Placówki Wsparcia Dziennego na terenie gminy Komarówka Podlaska. • Zatrudnianie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej • Edukacja rodziców • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych	• Wzrost kosztów utrzymania w rodzinach • Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, internetu, mediów społecznościowych • Zanik więzi i tradycji rodzinnych • Małe zainteresowanie mieszkańców Gminy poprawą swojej sytuacji życiowej (niechęć do korzystania z dostępnych form pomocy rodzinie).
--	---

VI ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin wychowujących dzieci na terenie Gminy Komarówka Podlaska, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zagrożonych ubóstwem, problemem uzależnienia, dotkniętych przemocą oraz rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej. Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucje państwowe, samorządowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości do wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

Adresatami programu są w szczególności:

- Rodziny, w tym niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo,
- Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem,
- Rodziny dotknięte przemocą,
- Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- Rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

VII CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

CEL GŁÓWNY:

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Komarówka Podlaska jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1) Diagnoza środowiska rodzinnego:

- a) rozpoznawanie sytuacji rodzin w Gminie;
- b) analiza i przyczyny kryzysu problemów w rodzinie;
- c) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;
- d) praca socjalna – rozpoznanie niedoborów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci i ocena sytuacji dziecka;
- e) kontakt ze specjalistami w celu ustalenia przyczyn mających wpływ na dysfunkcje;

2) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

- a) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia;
- b) objęcie dożywianiem dzieci w wieku szkolnym;
- c) pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów;
- d) realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (m. in. Karta Dużej Rodziny);

3) Wspomaganie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia rodzicom zdolności do pełnienia ról rodzicielskich:

- a) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych;
- b) praca z rodziną biologiczną w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej;
- c) promowanie działań na rzecz integracji rodziny i aktywnego spędzania wolnego czasu;
- d) monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu pracy z asystentem rodziny.
- e) pomoc w dostępie rodzinom przeżywających trudności do konsultacji specjalistycznych: – Poradni Psychologicznej – Pedagogicznej, Poradni Terapeutycznej, Poradni Uzależnień i Współzależności od Alkoholu itp.,
- f) rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin;
- g) zapewnienie pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

4) Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej:

- a) współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej;
- b) udział w spotkaniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej;
- c) interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, w tym pomoc: socjalna, poradnictwo prawne, rodzinne, itp.;

5) Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:

- a) współpracę z przedstawicielami poszczególnych instytucji poprzez monitorowanie rodzin zagrożonych dysfunkcjami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych;
- b) doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodzin poprzez udział w szkoleniach, warsztatach oraz konferencjach;
- c) profilaktykę i edukację rodzin.

VIII REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej przy udziale podmiotów, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty specjalizujące się w kontaktach z dziećmi i rodziną, tj.:

1. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Zespołu Interdyscyplinarnego w Komarówce Podlaskiej;
3. Komendy Powiatowej Policji w Radzynie Podlaskim;
4. Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radzynie Podlaskim;
5. Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Radzynie Podlaskim (kuratorzy społeczni i zawodowi);
6. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Komarówce Podlaskiej;
7. Placówek oświatowych;
8. Placówkami służby zdrowia
9. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Radzynie Podlaskim;
10. Powiatowego Urzędu Pracy w Radzynie Podlaskim.

IX ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie 3-letniego Gminnego programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 odbywać się będzie w ramach: środków budżetu Gminy Komarówka Podlaska, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

X PRZEWIDYWANE EFEKTY

- a) Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- b) Ograniczenie szerzenia się zjawisk niekorzystnych społecznie,
- c) Zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- d) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
- e) Ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji,
- f) Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

XI HARMONOGRAM, MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Harmonogram działań obejmuje cały czas realizacji programu, tj. lata 2026-2028, będzie to praca ciągła. Program będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawczych i ustalanych poprzez przedmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności.

Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy rodziny zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją. Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej.

XII PODSUMOWANIE

Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Komarówka Podlaska zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Komarówka Podlaska oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada. Istotnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych oraz komplementarnych działań.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2026-2028.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Komarówka Podlaska jest strategicznym dokumentem Gminy Komarówka Podlaska mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest skoordynowane wsparcie dzieci i rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane, ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają współpracy wielu podmiotów. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Jednym z rozwiązań jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych, tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Realizacja celów Programu powinna w kilkuletniej perspektywie doprowadzić do stworzenia sprawnie funkcjonującego systemu wsparcia rodziny i dziecka oraz systemu pieczy zastępczej zgodnego z ustawowymi standardami opieki i wychowania.